

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

עזרה לחגים

חגי תשרי המתקרבים מחייבים הושטת יד עוזרת למשפחות הנזקקות. בתי חב"ד ברחבי הארץ פותחים בהיערכות מיוחדת להענקת סיוע וחלוקת מצרכי מזון למשפחות האלה. חשוב להקדים ולתרום בעין יפה, כדי לאפשר לספק לכל משפחה את צורכי החג הדרושים.

סדנת שופרות

לקראת פתיחת שנת הלימודים הכינו צעירי חב"ד בעבור התלמידים תכנית מיוחדת לחודש אלול, שבמרכזה סדנת שופרות. בסדנה הילדים חווים את תהליך ייצור השופר, ורואים במו עיניהם כיצד קרן איל נהפכת לשופר, שבו מקיימים את מצוות תקיעת שופר. הסדנה גם מנחילה לילדים את תכניו ומשמעותיותו של חודש אלול, חודש ההכנה לימים הנוראים. את הסדנאות מפעילים בתי חב"ד ברחבי הארץ.

מפעל התנ"ך

החלה ההרשמה למחזור העשרים ואחד של מפעל התנ"ך. במתכונת זו לומדים את כל התנ"ך עם פירוש רש"י, ונבחנים שנים עשר מבחנים. טל' 052-8630212.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
7:21	7:59	7:29	7:09
8:19	8:59	8:21	8:05

פרקי אבות: פרק א

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרנוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על ידי: המרכז לעזרי שליחות

ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000

טל' 972-73-2480711 • פקס' 972-3-9606169

www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il

מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

יד אוהבת מושטת לעברנו

גם אם שגינו והלכנו בדרכים משובשות, ניתנת לנו עכשיו האפשרות לתקן. דבר אינו אבוד. אפשר לחזור אל דרך המלך

כך נולד שופר. סדנאות לתלמידים לקראת חגי תשרי (צילום: הסדנא לאומנות יהודית)

מסוימות כדי 'להגיע' אל הקב"ה. למה לא כל אדם זוכה שתפילתו תיענה? מפני שאין הוא זך וטהור דיו להבטיח שתפילתו תפעל את פעולתה. "מי יעלה בהר ה'?", שואל דוד המלך בתהילים, ומשיב: "נקי כפיים וברלבב".

אבל בחודש אלול ה'מלך' יוצא אל ה'שדה'. המגבלות שקיימות במשך השנה כולה נופלות ונעלמות. כל אדם פשוט, כמוניכמוך, יכול להתקבל אצל הקב"ה, להתקרב אליו קרבה עצומה ולבקש את כל משאלות לבו. הקב"ה פותח לפנינו את כל השערים ומאיר עלינו באורו הגדול. ידו פשוטה אלינו באהבה גדולה.

ימי חסד ורחמים

ימי אלול הם ימי חסד ורחמים, שבהם עלינו לנהוג במידות אלה גם בין אדם לחברו. לברך איש את רעהו, לאחל זה לזה כתיבה וחתומה טובה, ללמד זכות, למצוא את נקודת האור בכל אדם מישראל. האהבה שהקב"ה מרעיף עלינו צריכה להשתלב באהבה גדולה בינינו, בין בניו.

אם ננצל כראוי את ימי אלול, הן בחיים האישיים הן בחיים הציבוריים, נוכל לתקן את הדברים הדורשים תיקון, לקבל עלינו החלטות טובות לשנה החדשה, ונזכה שבאור העולם ומנהיגו יברך את כל אחד ואחת ואת כולנו יחד בשנה טובה ומתוקה, שנת הגאולה האמיתית והשלמה עליידי משיח צדקנו.

מפריים על אחד מגדר לי חסידות שבהיותו ילד ביקש ללמוד את משחק השחמט. לימדו אותו את הכללים, ובין השאר אמרו לו שאחרי שעושים מהלך אי אפשר להתחרט. הגיב הילד ואמר: "אם כן, אין זה משחק בעבורי. יהודי יודע שתמיד יש דרך של תיקון ותשובה".

חודש אלול, שאליו נכנסנו השבוע, הוא חודש התשובה והתיקון. גם אם שגינו והלכנו בדרכים משובשות, ניתנת לנו עכשיו האפשרות לתקן. שום דבר אינו אבוד. תמיד אפשר לחזור אל דרך המלך, ובמיוחד בחודש אלול.

העם מוזמן

מהותו של חודש אלול מומחשת על ידי משל שמביא רבי שניאור-זלמן מלאדי, מייסד חסידות חב"ד, בספרו 'לקוטי תורה'. הקב"ה נמשל בחודש הזה למלך היוצא אל השדה ומניח לכל החפץ בכך לגשת אליו ולהביע לפניו את כל משאלותיו.

בימים כתיקונם קשה לאדם מן השורה להגיע אל המלך. עליו להיות בעל סגולות מיוחדות כדי שהמלך יאות להיפגש עמו, ועל אחת כמה וכמה כדי שיאזין לבקשותיו וימלא אותן. ואולם יש מצב שהמלך יוצא אל העם, אל השדה הפתוח. שם אין הוא מוקף סוללה של מזכירים, פקידים ומנהלי לשכה. שם דבר איננו חוצץ בינו ובין האזרח הקטן. כל הרוצה יכול לגשת אליו ולשטוח את בקשותיו.

ורבי שניאור-זלמן מוסיף, שהמלך מקבל את כל הבאים בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. המלך שומע את דברי העם, ואף ממלא את הבקשות בשמחה ובמאור פנים. יש רק דבר אחד שהעם נדרש לעשות - לצאת אל המלך. לנצל את הזמן הנדיר והיקר שבו המלך קרוב מאוד אל כל אחד ואחד, ולגשת אליו.

במשך השנה כולה יש צורך למלא דרישות

כל יהודי מלך

התורה אינו נחלתם של בעלי מעמד מיוחד, אלא הרמב"ם פוסק בהלכות תלמוד תורה ש"כל איש מישראל מחויב בתלמוד תורה", נמצא שכל יהודי יכול לתלמוד תורה ולהיות מלך.

מקור התקיפות

ההכרה שיהודי הוא מלך מעניקה לו נחישות לעמוד מול הפרעותיו של יצר הרע בעבודה הרוחנית, אך אין היא מביאה אותו לידי גבהות לב. הוא יודע ש'מלכותו' נובעת ממלכות הקב"ה ואין היא התנשאות אישית שלו. כך קובעת ההלכה באשר למלך בשר ודם שבעומדו בתפילת העמידה הוא כעבד לפני מלכו, עד שכאשר הוא כורע - "שוב אינו זוקף".

דווקא התבטלותו של המלך כלפי מלכות ה' היא המעניקה לו כוח ותקיפות לקיים את הציווי "לא תגורו מפני איש". בהבינו שאיננו מציאות עצמאית, אלא שליח של הקב"ה על-ידי לימוד התורה, הוא נושא עמו את תוקפה של התורה לעמוד בפני כל התנגדות, לכבוש את ה'עיר קטנה' שלו ולהיות מלך על עצמו.

(שיחות קודש תשל"ה, כרך א, עמ' 336)

אמרת השבוע

מלך על עצמו

רבי ישראל מהוסיאטן ביקר פעם אחת בגרמניה. לביל שבת ערך את שולחנו במעמד חסידי. יהודי מקומי הלך לראות את ה'טיש', דבר שלא ראה מימיו. הוא פנה אל אחד החסידים ושאל מהו רבי ומהו 'טיש'. החסיד ניסה להסביר לו, אבל דבריו לא נקלטו אצלו. פנה היהודי אלחסיד אחר, וגם הסבירו לא נתקבלו על דעתו.

בשלב מסוים הבחין הרבי בהתקלות ושאל לפשרה. כשסיפרו לו קרא לאיש ואמר לו: "אסביר לך. יש רב של בית כנסת, שהוא בעל הבית של בית הכנסת. מעליו יש רב הקהילה, הממונה על כל ענייני הקהילה. מעליו הרב הראשי של העיר, שהוא בעל הבית על כל הרבנים שתחתיו.

"ויש רבי, שהוא בעל הבית על עצמו. זהו שאומר הפסוק 'שום תשים עליך מלך' - אדם צריך להיות מלך ובעל הבית על עצמו, על כוחותיו, על מידותיו ועל הנהגותיו".

פתגם חסידי

"תנור אינו נעשה חם ברגע חם שמדליקים אותו, אלא יש להדליקו מבעוד מועד. כדי להיות חמים בראש השנה יש 'להדליק' את ה'תנור' בחודש אלול" (ר' מרדכי-חנא פוקס)

הבעל שם טוב, שאהבתו של הקב"ה ליהודי גדולה לאין שיעור מאהבתם של הורים מבוגרים לבנם היחיד שנולד לעת זקנתם.

אך כאן נשאלת שאלה אחרת: איך תיתכן 'ירושה' אצל הקב"ה, והלוא הוא נצחי, למעלה מגדרי הזמן, ואפילו הפסוק "ואתה הוא ושנותיך לא יתמו" מדבר בלשון בני-אדם, אבל האמת היא שלגבי הקב"ה כל מושג הזמן אינו קיים כלל?! אלא שמצאנו 'ירושת' אצל הקב"ה, כדוגמת הורשת ארץ ישראל והתורה.

מלך בתורה

ארץ ישראל היא ירושה לכל יהודי. ואין הכוונה שהיא ירושה מהאבות, אברהם, יצחק ויעקב, אלא שהיא ירושה מהקב"ה, שכל יהודי, בכל מקום בעולם, יורש אותה. וכך התורה ניתנה בירושה לכל יהודי, "מורשה קהילת יעקב", וחלים עליה דיני הירושה.

וגם זה מבסס את מעמדו של כל יהודי כמלך. הגמרא קובעת: "מאן מלכי [=מי הם המלכים?], רבנן". לומדי התורה הם 'מלכים'. ומכיוון שלימוד

התורה מצווה בפרשתנו "שום תשים עליך מלך". למעשה, כל יהודי הוא מלך, ותפקידו לשלוט ב'עולם קטן', זה האדם. חייו של אדם הם מלחמה רצופה של יצר הטוב נגד יצר הרע על השליטה ב'עיר קטנה', ועליו 'לכבוש' אותה ולהיות מלך עליה. ברוח זו נכתב בזוהר: "כל ישראל מלכים הם".

לכאורה איך ייתכן לומר שכל יהודי הוא מלך, והלוא כדי להתמנות למלך נדרשת משיחה בשמן. אלא שכאשר מדובר בבנו היחיד של המלך, הוא יורש את תפקידו ונכנס תחתיו בלי צורך במשיחה. וכך יהודי הוא בבחינת 'בנו יחידו' של הקב"ה, וממילא "כל ישראל מלכים הם".

ירושה מלמעלה

אבל איך אפשר לומר שכל יהודי הוא בן יחיד בשעה שיש יהודים רבים וכל אחד ואחד מהם הוא בנו של הקב"ה? אלא שאמנם אצל האדם יש הבדל בין בן יחיד לבין בן שהוא אחד מכמה בנים, אבל אצל הקב"ה כל יהודי הוא בבחינת בן יחיד, אף-על-פי שיש לו בנים רבים. וכפי שלימד

מן המעיין

דיינים | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

דיינים לטובתך

"שופטים ושוטרים תיתן לך" (דברים טז, ח). "לך" - להנאתך ולטובתך, כפי שדרשו חז"ל: "כדאי הוא מינוי הדיינים הכשרים להחיות את ישראל ולהושיבן על אדמתן".

(נחלת יעקב)

קשוט עצמן תחילה

"שופטים ושוטרים תיתן לך... ושפטו את העם" (דברים טז, ח). תחילה "תיתן לך", קשוט עצמן, שפוט את עצמן תחילה, ורק אז "ושפטו את העם" - קשוט אחרים.

(כלי יקר)

מכניסים רוח אלוקים

"שופטים ושוטרים תיתן לך... אשר ה' אלוקיך נותן לך" (דברים טז, ח). מנה שופטים שנותנים לך את ה' אלוקיך, המכניסים בלבך רוח אלוקים.

(בוציא דנהורא)

דיינים שאינם מחניפים

"תיתן לך" - ציווי הוא למי שממנה דיינים, שימנה אותם על-ימנת שיהיו דיינים גם לו ושלא יירתעו מלשפוט גם אותו. דיינים שאינם מחניפים למי שממנה אותם.

(כלי יקר)

משפט בצדק

"ושפטו את העם משפט צדק" (דברים טז, ח). צריך לבחור שופטים שיהיו מצוינים במידת צדק ורחמנות, שיצדיקו כל יהודי וידונו אותו לכף זכות.

(קדושת לוי)

גורל המקום בידי

רב נקרא "מרא דאתרא". גורלו של ה'אתרא', המקום, נתון בידי הרב. בו ובהוראותיו תלוי אם המקום יהיה כלי לאלוקות.

(אדמו"ר הזקן)

ראש בריא

רבנים ובעלי תורה נקראים 'עיני העדה' ו'ראשי אלפי ישראל'. כאשר הראש בריא, גם הגוף בריא.

(אגרות קודש)

הסדר הנכון

רב, שוחט, מלמד, גביר, בעל בית - זה הסדר הנכון בעדת ישראל. הדעה הראשונה של הרב, אחריו השוחט, אחריו המלמד. שלושה אלה הם עמודי בית ישראל, מנהיגי העדה.

(הרי"צ מליובאוויטש)

לב יהלום

"סלח לי", ביקש האיש שהתייצב בפתח המשרד. "אני לוטש יהלומים במקצועי ואני מחפש עבודה. אולי יש לך משרה בעבורי?".

קומת המשרדים של חברת 'דסקל יהלומים', בבורסה ליהלומים ברמת גן, המתה ככלל יום. הבעלים, ר' שמואל משה דסקל, תושב בני ברק, ניהל עסקים מסועפים בתחום היהלומים. לצד עסקיו תרם לצדקה ברוחב לב והושיט עזרה ליהודים רבים במתן משרות במפעליו.

ר' שמואל הרים את עיניו מן המסמכים שלפניו, הביט באורח והשיב: "צר לי, אך כרגע אין לי צורך במלמטים נוספים". ארשת אכזבה עלתה על פני האיש. "השאר נא כאן את פרטיך", עודדו ר' שמואל, "ברגע שתתפנה משרה, אצור עמך קשר".

האיש הודה לר' שמואל ויצא מן המשרד. ר' שמואל ניסה לשוב אל שגרת יומו ולא הצליח. הוא שקע בהרהורים, והפטיר באנחה לעבר ר' ברוך איבר, אחד ממנהלי עסקיו: "אני חש חוסר מנוחה למראה יהודי המחפש עבודה לפרנסתו ואינו מוצא!".

מידת הצדקה המפורסמת שלו הביאה לפתחו של ר' שמואל מבקשי נדבה רבים. למחרת התייצב אצלו יהודי שהיה זקוק לעזרה לקראת נישואי בתו, אך הוא לא ביקש תרומה. "ברשותי יהלום גולמי", אמר, והוציא מכיסו יהלום לא מלוטש. "אנא, הואל לקנות אותו מידי תמורת שבעת אלפים דולרים. כך אוכל להשיא את בתי בלב שקט".

ר' שמואל נטל את האבן והתבונן בה. הוא היה ידוע במומחיותו להעריך את טיבו של יהלום גולמי ולדעת כמה יהיה ערכו לאחר הליטוש. באותן שנים הציוד הטכנולוגי טרם היה מפותח, ומומחיות אנושית של הערכת יהלומים הייתה נדירה וחינוית בשוק.

ר' שמואל בחן את גודלו, ניקיונו וצבעו של היהלום. כל מדד כזה חיוני מאוד לקביעת איכותה ומחירה של האבן היקרה. בדיקתה העלתה כי ערכו של היהלום לאחר הליטוש לא יעלה על חמשת אלפים דולרים.

הוא התלבט כיצד לנהוג. בתחילה סבר לנקוב במחירה האמיתי של האבן, ולתת ליהודי עוד אלפיים דולרים כתרומה. ברגע האחרון נמלך בדעתו. הוא השיב ליהודי שאכן, היהלום שווה שבעת אלפים דולרים, ובו במקום שילם לו את הסכום

הזה. חיוך של אושר עלה על פניו של המוכר, והוא נפרד ממנו לשלום ובכיסו סכום נכבד לחתונת בתו.

לאחר שהאיש הלך הביעו אנשיו של ר' שמואל את תמיחתם על המחיר המופרז ששילם בעבור היהלום. "המתינו רגע", עלה חיוך קל על שפתיו של ר' שמואל. הוא ביקש

מאת מנחם ברוך

לומדים גאולה

תוקף לאמונה במשיח

האם האמונה בביאת המשיח מופיעה בדברי הנביאים בלבד או גם בתורה עצמה? הרמב"ם (בתחילת פרק יא מהלכות מלכים) מביא שלוש ראיות שהאמונה בביאת המשיח מוזכרת בתורה: (1) הבטחתה של התורה: "ושב ה' אלוקיך את שבותך וריחמך, ושב וקיבצך מכל העמים" (דברים לג). יש כאן הבטחה שבסוף הגלות תבוא האגולה וכל בני ישראל ישובו ויתקבצו לארץ ישראל. (2) נבואת בלעם, המדברת במפורש על המלך המשיח: "אראנו ולא עתה, אשורנו ולא קרוב, דרך כוכב מיעקב וקם שבת מישראל" (במדבר כד, ז). (3) הפסוקים בפרשת ערי המקלט.

וכך הרמב"ם כותב (הלכה ב): "אף בערי מקלט הוא אומר 'ואם ירחיב ה' אלוקיך את גבולך ויספת לך עוד שלוש ערים' וגו'. ומעולם לא היה דבר זה ולא ציווה הקב"ה לתוהו". כלומר, מאחר שבתורה מופיעה מצווה להוסיף שלוש ערי מקלט לאחר שהקב"ה ירחיב את גבולו, ודבר זה עדיין לא קרה – מכאן שהדבר עתיד לקרות בימות המשיח, וזו ראיה מהתורה על ביאת המשיח.

במצוות אין שינויים

נשאלת השאלה, מה חסר בראיות הראשונות שהרמב"ם ראה צורך להוסיף ולציין את הראיה מערי המקלט, ומדוע ציין זאת בהלכה נפרדת?

הרבי מליובאוויטש מסביר (לקוטי שיחות כרך לד, עמ' 114) כי הראיה מערי המקלט נותנת תוקף מיוחד לאמונה בביאת המשיח, והופכת אותה לחלק ממצוות התורה. בלי הראיה הזאת האמונה בביאת המשיח היא הבטחה בתורה. אמנם יהודי צריך להאמין בכל דבר שכתוב בתורה, אבל עדיין היה אפשר לטעון שבהבטחה זו יכול לחול שינוי, או שהיא נאמרה בלשון של משל והדברים יתקיימו בעולם הרוחני ולא הגשמי.

זה החידוש בראיה מערי המקלט, שהעניין של ביאת המשיח נעשה אחד מתנאים של מצווה בתורה, ובה לא יכול לחול שום שינוי. וכמו שכתב הרמב"ם (בהלכות יסודי התורה): "דבר ברור ומפורש בתורה, שהיא מצווה עומדת לעולם ולעולמי עולמים, אין לה לא שינוי, ולא גירעון, ולא תוספת". התורה מצווה אותנו להוסיף עוד שלוש ערי מקלט, וזו מצווה "לעולם ולעולמי עולמים", ולכן ברור שהדברים חייבים להתקיים כפשוטם – שיבוא המשיח, שאז "ירחיב ה' אלוקיך את גבולך", ואז תתקיים המצווה "ויספת לך עוד שלוש ערים" (דברים יט, ו).

נצחיות של התורה

ליתר ביאור: בהבטחה של הקב"ה (עלידי נביא) יכולים להיות שינויים; למשל, "דברי הפורענות שהנביא אומר" יכולים להתבטל מפני "שהקב"ה ארך אפיים ורב חסד" או "ש'אפשר שעשו תשובה ונסלח להם". גם הבטחה לטובה אם הייתה רק "בין הקב"ה ובין הנביא" אפשר שלא תתקיים במצב ש"גרום החטא". ומזה מובן, שגם כאשר ברור שהבטחת הנביא תתקיים – אין זה רק מפני שהבטחה שעלידי נביא אינה בת שינוי מעצם הגדרתה, אלא מפני שבפועל לא יחול בהבטחות האלה שינוי.

אבל הנצחיות של התורה ומצוותיה היא ברמה עליונה לאין ערוך. התורה והמצוות הן למעלה מגדר שינוי, ואי אפשר שישתנו. כשם שהקב"ה עצמו למעלה מגדר שינוי, כמו שנאמר "אני ה' לא שנית", כך תורתו ומצוותיו של הקב"ה (שהן חכמתו ורצונו) גם הן למעלה מגדר שינוי.

לכן כאשר הבטחת הגאולה היא חלק ופרט של מצווה בתורה, חל עליה גדר הנצחיות של התורה – שהיא נצחיות שלא ייתכן בה שום שינוי וביטול. לכן הרמב"ם מוסיף בהלכה נפרדת את הראיה מערי המקלט, כי הראיה הזאת נותנת תוקף מסוג אחר לאמונה בביאת המשיח.

ערך למשכורתו החודשית של מלוטש יהלומים.

הלוטש לא ידע את נפשו מרוב אושר. לאחר שיצא הסביר ר' שמואל לאנשיו: "הבינו, ניתנה לי הזמנות לעשות חסד עם שני יהודים בדרך כבוד. מדוע להחמיץ מצווה יקרה כליכך?".

הלוטש סיים את עבודתו על היהלום והביאו לר' שמואל כדי שיתרשם מפרי עבודתו. ר' שמואל סקר את היהלום מכל עבריו. עתה הוא בהק באור יקרות והיה מרהיב ביופיו. "מתברר שטעיתי", אמר בשמחה, "שוויי של היהלום שנים עשר אלף דולרים לפחות!".

בעוד אנשיו נפעמים מן המעשה שהתרחש לנגד עיניהם, נשמעו דפיקות בדלת. סוחר יהלומים שהיה בקשרי מסחר עם ר' שמואל נכנס אליו. "אני מחפש יהלום גדול ללקוח עשיר", אמר. "חיפשתי בכמה מקומות וטרם מצאתי. זה צריך להיות יהלום מיוחד, גדול ובעל נוכחות מרשימה".

"מה דעתך על האבן הזאת?", הצביע ר' שמואל על היהלום שעדיין היה מונח לפניו.

"אבן מדהימה!", אמר הסוחר. הוא בחן אותה היטב, משמיע קריאות התפעלות ותשבחות על יופייה הנדיר. "נראה לי שהיא הולמת את צרכי. כמה תרצה בעבורה?".

"תחליט אתה כמה לשלם בעבורה", השיב לו ר' שמואל קמיהיוביה.

"ובכן", אמר הלה, "להערכתי היא שווה שנים עשר אלף וחמשים מאות דולרים".

"מזל וברכה!", קרא ר' שמואל כדרך היהלומנים החותמים עסקה מוצלחת. בו במקום הוציא הסוחר את הכסף הדרוש, שילם ויצא עם האבן. עתה נותר ר' שמואל ובידו חמשת אלפים דולרים רווח, בניכוי מחירו של היהלום ועלות ליטושו, לאחר שקנה אותו בכלל למטרות חסד. שכרו שולם מן השמים פשוטו כמשמעו.

אבל מבחינתו של ר' שמואל דסקל הסיפור טרם הסתיים. הוא פנה אל ברוך איבר ואמר: "ראה נא, לא התכוננתי להרוויח מהמצוות שעשיתי ביהלום הזה, והנה יד ההשגחה הביאה לי רווח של חמשת אלפים דולרים. אינני רוצה להמיר את מעשה החסד בכסף. אנא העבר אותו לכלה ענייה הזקוקה לכסף לצורך חתונתה".

(על־פי 'איש חסד היה', מאת הרב יצחק בירך דסקל)

איש הברזל שמייצר שופרות

אהבה מילדות. קינן במפעל השופרות

במרוצת השנים הקים מרכז מבקרים. "באים לכאן מכל העולם, גם לא־יהודים, ואנחנו מסבירים להם על השופר, משמעותו ודרך ייצורו", הוא אומר. עוד הוא מציין כי פיתח שיטת ייצור מיוחדת, שמצליחה לנטרל ריחות לא־נעימים שבוקעים מקרן האיל".

לא מחליף שופר

העבודה על השופרות מתחילה כבר בחודש מרחשוון. "אחת לכמה שנים אני נוסע למרוקו, ארץ הולדתי, ושם אני קונה קרני איל", מתאר שמעון את העבודה. "אני בוחר את הקרניים אחת־אחת. כל שופר והייחודיות שלו. אנשים באים אליי ואני מנסה להתאים להם שופר, ולפעמים עושה התאמות במקום".

על אף המבחר האדיר שברשותו, שמעון תוקע בכל שנה באותו שופר. "אני מחובר אל השופר שלי", הוא מסביר. "שופר לא מחליפים בכל יום. לשופר צריך להתחבר".

בלי לחץ

לתוקעים מתחילים יש בפיו המלצה: "בנחת, לא בכוח. אני רואה אנשים שמנסים לתקוע ופניהם מאדימות. צריך לדעת לשאוף ולנשוף נכון. זו טכניקה בשפתיים, לא עם כל הגוף. צריך לדעת להוציא את האוויר בלי לחץ". שמעון מבקש

הילד שמעון קינן בן העשר התקשה להסיר את מבטו מהתוקע בבית הכנסת. הקולות שבקעו מקרן האיל נגעו בלבו והוא חשק בשופר משלו. להוריו לא היה כסף. בצר לו איתר חתיכת צינור גומי, חיבר אליו משפך פח, וכך התאמן בטכניקת התקיעה. שישים שנה חלפו. שמעון כבר בן שבעים, הוא תוקע ותיק, ותחת ידיו עברו אלפי שופרות. כיום הוא מתגורר במושב גבעת יואב ברמת הגולן ומנהל מפעל משפחתי לייצור שופרות.

שמעון נולד בקזבלנקה שבמרוקו, עלה לארץ בצעירותו וגדל בטבריה. בהיותו בן שמונה עשרה כבר שימש תוקע קבוע בשני בתי כנסת - תחילה תקע בבית כנסת ספרדי ואחריו הלך לתקוע בבית כנסת אשכנזי. את פרנסתו מצא באמנות הברזל והקים סדנה לעבודות נפות.

דחיפה פנימית

לפני כעשרים שנה חלה תפנית בחייו כשחבר סיפר לו על בעל מפעל לשופרות בתל־אביב שפורש לגמלאות. שמעון החליט להפוך את אהבתו הישנה לעיסוק קבע. "חשתי דחיפה פנימית לעבור לעסוק בייצור שופרות", הוא מספר בעיניים נוצצות. "למדתי אצלו את כל רזי המקצוע, ובמקביל פיתחתי מכונות וכלים ושיפרתי את שיטות הייצור. היותי תוקע קבוע ומומחיתי בעבודת כפיים סייעו לי כמובן".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

קדיש בלי מניין

שאלה: האם מותר לאדם לומר בבית העלמין או בביתו את ה'קדיש' גם אם אין במקום מניין?

תשובה: אמרו חז"ל במסכת מגילה: "כל דבר שבקדושה לא יהיה פחות מעשרה", שנאמר: "ונקדשתי בתוך בני ישראל", ומפסוקים אחרים למדו ש'עדה' היא בת עשרה אנשים לפחות, כמו עדת המרגלים, והכוונה לגברים שהגיעו לגיל מצוות.

אמנם אין בקדיש שם ה', ולכן אין באמירתו בלי צורך איסור 'ברכה לבטלה' או 'הוצאת שם שמים לבטלה', ובכלל זאת כתבו הפוסקים: "כאשר טוב למעט בברכות, כך טוב למעט בקדישים". אמירת קדיש שאינה משיגה את ייעודה לקדש שם שמים ברבים, יש בה זלזול בקדיש.

הנימוק "למעט בקדישים" גרם לחכמי אשכנז לקבוע דיני קדימה בין האבלים, ודיני תושבים

ואורחים, לפי המנהג הישן בקהילות אשכנז, שכל קדיש היה נאמר מפי אבל אחד בלבד. אילו היה אפשר לומר קדישים רבים, לפי רצון כולם, לא הייתה שום בעיה. בקהילות רבות נהוג גם כיום שלא להוסיף קדיש כשאפשר בלעדיו, למשל בשחרית של ראש חודש אלול - אומרים קדיש אחד בלבד אחרי 'שיר של יום', 'ברכי נפש' ו'לדוד אורי'.

כשיש אזכרה בבית העלמין ואין מניין מקרב העולים לקבר - אפשר לבקש ממבקרים המצויים בבית העלמין להצטרף לרגע, לומר במניין פרק קצר מתהילים (כמו 'שיר למעלות') ומיד אחריו קדיש. אין חייבים לחכות לקדיש עד אחרי אמירת התהילים והתפילות של האזכרה, אלא אפשר לומר קדיש כשיש מניין, ולהמשיך אחר־כך באמירת התהילים בנחת.

מקורות: מגילה כג, שו"ת דבר שמואל (אבוהב) סי' קפג. כנה"ג, הגהות הטור סי' נה. באר היטב סי' נה סי"ק א. משנ"ב בביה"ל סי' ס קלב. שו"ת יחזה דעת ח"ו סי' ה.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הצינן' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים לצינן לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

לקרוא ולדעת

הספר שפותח לפניכם צוהר אל ימות המשיח ומשיב על כל השאלות:

- מהי הגאולה? • מה יעשה המשיח?
- כיצד יתגלה? • ומה יקרה עם הופעתו?

לשון בהירה | 368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

אוצר בבית

שני כרכים של 'צדיקים למופת', מבחר מסיפורי 'שיחת השבוע' סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות סיפורים שנוטעים יראת שמים, אמונת צדיקים ומידות טובות

טל' 1-718-6041020

